

ECOURI UCRAINE

Revistă literar-culturală și educativ-informativă
a Uniunii Ucrainenilor din România

46 | MARTIE
2023

UN AN DE RĂZBOI ÎN UCRAINA: ÎNCEPUTURI, EVOLUȚII ȘI PERSPECTIVE

În contextul marării unui an de la declanșarea invaziei rusești în Ucraina, marți, 28 februarie, Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), în colaborare cu Grupul Parlamentar al Minorităților Naționale din Camera Deputaților și Centrul Narativelor Politice ale Democrației din Cernăuți, Ucraina, a organizat masa rotundă cu titlul „Un an de război în Ucraina: începuturi, evoluții și perspective”.

La eveniment, au participat parlamentari, reprezentanți ai autorităților centrale (Guvern, MAE, MAI, Ministerul Dezvoltării, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Departamentul pentru Relații Interetnice) și locale, Ambasadorul Ucrainei în România, reprezentanți ai TVR și ai Radio România, ai Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, ai mediului academic și de afaceri, precum și ai socie-

tății civile, însumând aproximativ 80 de participanți, dintre care un număr de aproape 30 de vorbitori din România și din Ucraina.

Sesiunea de discuții a debutat cu mesajul președintelui UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, care a vorbit despre implicațiile războiului declanșat de Rusia împotriva Ucrainei, despre ajutorul multidimensional oferit de România Ucrainei și despre sprijinul deosebit acordat de societatea civilă ucrainenilor atât celor refugiați în România, cât și celor rămași în Ucraina.

Reprezentanții români, în mesajele lor, au condamnat războiul de agresiune ilegal, nejustificat și neprovocat al Rusiei împotriva Ucrainei și au exprimat solidaritatea totală și sprijinul neclintit al României pentru Ucraina și pentru poporul ucrainean atât timp cât va fi necesar. A fost evidențiată acțiunea solidară și multidimensională a României, ca stat vecin și prieten, contribuind atât pe plan umanitar și economic, cât și în ceea ce privește creșterea conectivității, facilitarea transportului de cereale și avansarea parcursului european. De asemenea, aceștia au lăudat curajul și determinarea militarilor ucraineni, care au devenit un simbol al luptei pentru libertate și pentru un viitor democratic, plătind prețul suprem pentru apărarea Ucrainei și a întregii Europe.

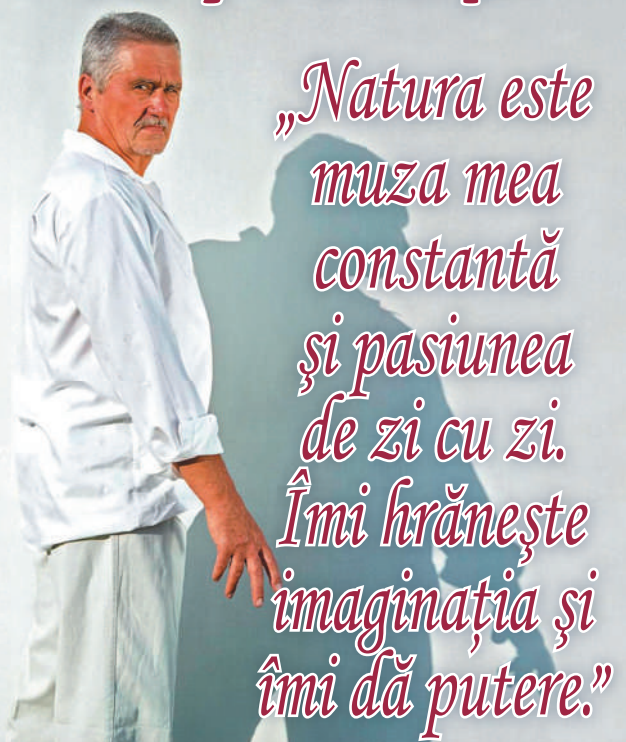
Oaspeții ucraineni au vorbit despre situația dificilă în care se află Ucraina după 12 luni de război pe scară largă, despre atrocitățile comise de trupele rusești împotriva ucrainenilor și despre distrugerile și victimele, inclusiv mulți copii, din Ucraina. Invitații și-au exprimat recunoștința pentru ajutorul umanitar oferit în ultimul an de România și pentru primirea călduroasă de care au avut parte refugiații ucraineni, forțați fiind să-și părăsească locuințele din cauza războiului. Totodată, participanții din țara vecină au subliniat că Ucraina rezistă, dar are nevoie, în continuare, de ajutor, pentru a putea ieși învingătoare în războiul cu Federația Rusă.

Oaspeții ucraineni au vorbit despre situația dificilă în care se află Ucraina după 12 luni de război pe scară largă, despre atrocitățile comise de trupele rusești împotriva ucrainenilor și despre distrugerile și victimele, inclusiv mulți copii, din Ucraina. Invitații și-au exprimat recunoștința pentru ajutorul umanitar oferit în ultimul an de România și pentru primirea călduroasă de care au avut parte refugiații ucraineni, forțați fiind să-și părăsească locuințele din cauza războiului. Totodată, participanții din țara vecină au subliniat că Ucraina rezistă, dar are nevoie, în continuare, de ajutor, pentru a putea ieși învingătoare în războiul cu Federația Rusă.

În acest cadru, au fost vernisate două expoziții de fotografie: „Războiul din Ucraina, prin ochii copiilor”, organizată de „Centrul pentru Narative Politice ale Democrației” din Cernăuți în parteneriat cu Centrul Mieroszewski din Polonia, și „Dureea mamei!”, organizată de Mișcarea publică ucraineană a mamelor și rudelor participanților la Operațiunea Antiteroristă „Berehynea”. Fotografii surprind situația dramatică în care se află copiii ucraineni din cauza invaziei rusești, precum și durerea mamelor soldaților ucraineni morți sau dispăruți în război.

(Sursa: uur.ro)

Anatolii Dmytrovyci Kryvolap:

„Natura este
muza mea
constantă
și pasiunea
de zi cu zi.
Îmi hrănește
imaginația și
îmi dă putere.”

Kryvolap Anatolii Dmytrovyci (Криволап Анатолій Дмитрович), considerat unul dintre cei mai cunoscuți artiști contemporani ucraineni, membru al Uniunii Naționale a Artiștilor din Ucraina și câștigător al Premiului Șevcenko pe anul 2012 pentru ciclul de 50 de lucrări „Ukrainskyi motyv” („Motiv ucrainean”), s-a născut la 11 noiembrie 1946 la Iahotyn, un oraș din raionul Boryspil, regiunea Kiev. Pasionat de tot ceea ce ține de artă, a urmat cursurile Facultății de Pictură a Institutului de Artă de Stat din Kiev, pe care le-a finalizat în anul 1976.

Studiile universitare i-au oferit șansa să se formeze, în egală măsură, atât ca om cu abilitatea de a cuprinde peisajul naturii într-o singură imagine, cât și ca artist care a dat viață propriei imaginații. Între anii 1992-1995, Anatolii Kryvolap a activat în cadrul grupului „Jyvopysnyi zapovidnyk” („Rezervația pitorească”), unul dintre cele mai cunoscute grupuri de artiști din istoria artei ucrainene moderne. Membrii grupului de artă erau susținători ai postmodernismului. Ei au ales valorile pozitive ale categoriei „frumosului” ca fiind dominante în munca lor, orientându-se asupra studiului culorii, texturii și a formei în spațiu. Totodată, fiecare membru și-a păstrat propria viziune autentică asupra picturii. A. Kryvolap și-a dedicat o mare parte din viață explorării și exprimării emoțiilor redade de culori.

Cea mai mare inspirație pentru artist o reprezintă natura.

(Continuare la pag. 3)

Mara RUS

Anatolii Kryvolap, La baraj,
din ciclul „Motiv ucrainean”, 2008

8 Martie

este o zi specială, dedicată femeilor
din toată lumea, în care se celebrează,
în egală măsură, atât frumusețea,
gingășia, cât și puterea extraordinară
a femeilor, rolul deosebit pe care îl dețin
în familie și societate, puterea incredibilă
și implicarea acestora în demersuri
esențiale pentru libertate,
democrație și drepturile omului.
Mame, partenere de viață, fiice, colege,
prietene, dar și dascăli, cercetători,
specialiști sau lideri de prim rang,
femeile joacă un rol esențial în lumea
de astăzi. De aceea, femeile ar trebui
să se bucure nu numai de aprecierea
și prețuirea noastră, ci și de recunoașterea
adecvată a eforturilor lor, de încurajarea
în a-și consolida prezența în domenii
de relevanță majoră pentru viitorul nostru.
Cu ocazia acestei zile speciale, le doresc
tuturor doamnelor o primăvară frumoasă,
cu sănătate, pace și bucurii!

deputat Nicolae-Miroslav PETREȚCHI

Ivan KOTLEAREVSKYI

ENEIDA

(Continuare din numărul 45)

19

Enea, după aghioase
Când se trezi, își strânse iar
Toți derbedeii ce-și aflate,
Pe val pornind din nou hoinar.
Pleosc, pleosc... Ce chin îi era marea!
Chin mai cumplit decât lingoarea!
Privind-o ca pe dracu'-n gând
Își tot zicea: – „Prea-ndur nevoia!
Mai bine-aș fi murit la Troia,
Decât să hoinăresc bolând!”

20

Și-au tot plutit pe-ntins de mare
Enea cu troienii goi,
Pân' se-arătară-n depărtare
Nemaivăzute țărături noi.
Pe sponci mâncară, pe picioare
Vrând să se țină fiecare.

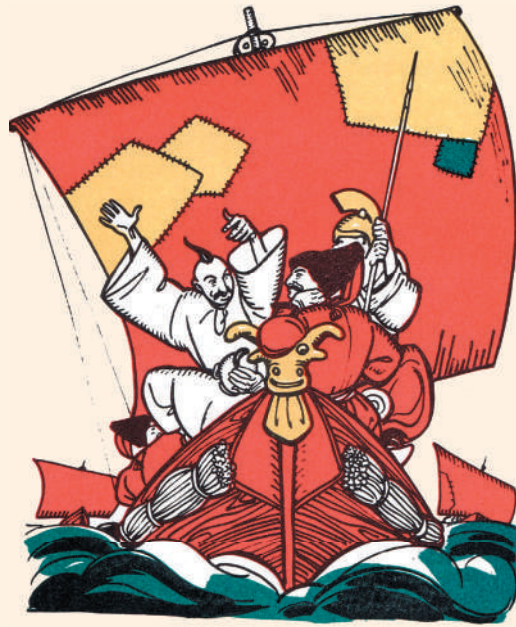
Și hai pe țărni, pe neumbrate
Căări, căci iute se uitase
Istovul strâns în mușchi și-n oase.
Când – ce să vadă? O cetate!

21

Cartagina¹ era cetatea,
Și de Didona stăpănită,
Prin iscusința, bunătatea
Și frumusețea-i renumită.
Era viaie, gospodină,
Dar... văduvă! Cum prin cetate
Umbla, văzându-i pe mai mulți
Troieni în zdrențe și desculți,
Îi agrăi: – „Ei, nu se poate!

22

De unde-ați mai picat și voi?
Au de pe Don veniți, cu pește?
De ce așa flămânzi și goi?
Și încotro? Ba nu, firește,
Doar dracu a mânat încoace
Asemeni hoarde sărăntoace!”
Ci ei, Didonei, la picioare
Căzându-i și apoi, stând drepti,

Răspuns îi dară, înțelepți,
Urlând în cor, în gura mare:

23

– „Nu, nu, noi suntem neam creștin,
Nu terchea-berchea – și-asta-nseamnă
Născuți troieni... Pe val hain,

Ne-aduse-aici Enea, doamnă,
Căci grecii, mult setoși de fală,
Ne-au tras un toc de chelfăneală,
Iar el ne-a ispitit pe mare,
Să părăsim îndată Troia.
Și-ncoace ne-a mânat nevoia...
Așa-ți răspundem la-ntrebare.

24

Fii milostivă, tu, crăiasă!
Nu ne-njosi și nu fi rea;
Să stăm cu capul sus ne lasă,
Și mulțumire vei avea
Din partea lui Enea... Iată
În ce hal ni-s: ni-i ruptă toată
Îmbrăcăminte, gaci, cojoace,
Rubăști și șube – și ne taie
O foame cruntă-n măruntaie.
Ni-i soarta grea, n-avem ce face!”.

(Va urma)

Traducere de **Ion și Aurel Covaci**Desen de **Anatolii Bazylevyci**

¹ Cartagina – oraș-stat, întemeiat, potrivit tradiției, în 814 î.e.n., în Nordul Africii, pe coasta Golfului Tunis, de către coloniști fenicieni din Tir. În secolele 7-3 î.e.n. a devenit mare putere în bazinul occidental al Mării Mediterane. A purtat cu Roma trei războaie (războaiele punice). Înfrântă și dărâmată (149 î.e.n.), refăcută apoi, în sec. I î.e.n., a devenit provincie romană.

Mihai Hafia TRAISTA

DIN ISTORIA LITERATURII UCRAINENE DIN ROMÂNIA ~ PERIODA INTERBELICĂ ~

(Continuare din numărul 45)

Mulți critici și istorici ai literaturii leagă începuturile scrierilor literare ucrainene de apariția, în anul 1949, a ziarului cultural și educațional «Новий вік» („Veac nou”) editat de Ministerul Culturii din România, iar care, începând cu anul 1989, și-a schimbat numele în «Вільне слово» („Cuvânt liber”), fiind editat de Uniunea Ucrainenilor din România. Dar se pare că nu este așa, deoarece, în perioada interbelică, în România, mai cu seamă în București, dar și în alte orașe, exista viață culturală ucraineană și, bineînțeles, cea literară și artistică a emigranților ucraineni în România.

Emigrația ucraineană în România era formată din ofițeri superiori și cazaci ai Armatei Republicii Populare Ucrainene, militari ai Armatei Ruse a fostului Front Român și ai armatei generalului Vranghel, angajați ai Guvernului Republicii Populare Ucrainene și membrii diferitelor asociații ucrainene din alte țări, precum și refugiați din diverse regiuni ale Ucrainei ocupate de autoritățile sovietice. Se estimează că în prima jumătate a anilor 1920, în România, trăiau între 3 000 și 5 000 de emigranți ucraineni.

Într-o scrisoare din 28 februarie 1921 a lui Kost Mațievyci, despre care vom vorbi în continuare, adresată lui Simon Petliura¹ reiese că taberele de refugiați ucraineni de pe teritoriul României se aflau la Brașov și Tecuci. Tot Kost Mațievyci a fost acela care l-a convins pe Simon Petliura să-i acorde un interviu jurnalistului Noe Benoni de la „Știri Bucureștene”.

Între anii 1922-1925, în București, ființa Філія українського товариства Ліги Націй – ФУТЛН (Filiala Asociației Ucrainenilor de pe lângă Liga Națiunilor²), condusă de Kost Mațievyci (1873-1942), membru al Radei Centrale, Ministrul Afacerilor Externe și șeful Misiunii Diplomatice Extraordinare a Republicii Populare Ucrainene³ în România. Sediul acestei filiale se afla în București și de ea aparțineau secțiile din Giurgiu, Călimănești, Chișinău, Oradea-Mare și Cernăuți. Astfel, în ziua de 9 ianuarie 1923, apare primul număr al săptămânalului ucrainean «Інформаційний Б'юлетин» („Buletin informativ”), editat de Biroul de Presă al Misiunii Diplomatice Extraordinare a Republicii Populare Ucrainene în România.

Rolul „Buletinului informativ” era de a prezenta, pe larg, activitatea Asociației Ucrainenilor de pe lângă Liga Națiunilor (УТЛН), a Filialei Asociației Ucrainenilor de pe lângă Liga Națiunilor (ФУТЛН) și de a propaga ideea de unire a națiunii ucrainene într-un singur

¹ Simon Petliura a fost un publicist, scriitor, jurnalist, politician și om de stat ucrainean, lider al luptei pentru independența Ucrainei în perioada de după izbucnirea Revoluției Ruse din 1917. În timpul războiului civil rus, el a fost, pentru puțin timp, președinte al Ucrainei. În 1926, Petliura a fost asasinat la Paris.

² Societatea Națiunilor sau Liga Națiunilor a fost o organizație interguvernamentală, înființată după războiul mondial în 1919 în urma Conferinței de Pace de la Paris, care a pus capăt Primului Război Mondial și precursora Organizației Națiunilor Unite. Societatea a fost prima

organizație internațională de securitate, având drept obiectiv principal să mențină pacea mondială. În perioada de maximă dezvoltare, între 28 septembrie 1934 și 23 februarie 1935, a avut 58 membri.

³ Republica Populară Ucraineană a fost o republică formată pe teritoriul actualei Ucraine în urma Revoluției Ruse din 1917. În ciuda numelui, nu a fost o Republică Populară în spiritul statelor comuniste din perioada de după Al Doilea Război Mondial, de aceea este uneori numită Republica Națională Ucraineană. În urma amenințării invaziei din partea trupelor bolșevice, se aliază cu Republica Populară a Ucrainei

program de activitate. În paginile acestei publicații, apăreau informații despre viața și activitatea emigranților ucraineni de pe teritoriul României, dar și a celor din Budapesta, Viena și Praga⁴.

Kost Mațievyci (1873-1942)

Politicianul, diplomatul, ziaristul și personalitatea publică proeminentă ucraineană, Kost Mațievyci s-a născut la 18 mai 1873, în localitatea Deremeznia, regiunea Kiev (Ucraina), într-o familie de nobili⁵.

A absolvit Institutul Agricol din Novoaleksandria (astăzi, orașul Pulawi din Polonia), unde a condus comunitatea studențească ucraineană.

Devenind agronom, a lucrat în societățile agricole din Poltava, Harkiv și Saratovo. A editat revistele «Хлібороб» („Agricultorul”), «Агрономічний журнал» („Jurnalul agronomic”) și «Сільськогосподарська газета» („Gazeta agricolă”). Între anii 1907-1915, a fost cadru didactic în orașul Sankt-Petersburg.

În anul 1917, a devenit membru al Partidului Radical Democrat Ucrainean. Tot în același an, a fost ales membru în Consiliul Central Ucrainean și în Consiliul Mic (Мала Рада), iar din 8 august 1917, adjunct al Secretarului General al Afacerilor Funciare, fiind unul dintre autorii reformei funciare a Consiliului Central Ucrainean. Nefiind de acord cu ideea de colectivizare a pământurilor, și-a dat demisia pe 19 decembrie 1917.

În 1918, a lucrat ca agronom la Kiev și a fost membru al delegației ucrainene la negocierile de pace cu Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă. Tot el a fost organizatorul și președintele Consiliului de Administrație al Primei Uniuni Cooperativiste Agricole din Ucraina, cunoscută sub numele de „Central”, fiind împuternicit de către Directoratul Republicii Populare Ucrainene să conducă negocierile cu reprezentanții Antantei (1918-1919).

Din 13 februarie până pe 9 aprilie 1919, a fost Ministrul Afacerilor Externe al Republicii Populare Ucrainene în Guvernul Ostapenko. Între anii 1919-1923, a fost șeful Misiunii Diplomatice a Republicii Populare Ucrainene din România.

În octombrie 1920, Simon Petliura l-a autorizat pe Kost Mațievyci și pe generalul Delvig să negocieze și să încheie o convenție militară cu guvernul generalului Vranghel, cu condiția ca acesta din urmă să recunoască independența Republicii Populare Ucrainene.

Din 1923, se afla în exil în Cehoslovacia, unde a fost profesor la Academia Ucraineană de Economie din Podebrady. Din 1936, a fost șeful Asociației Științifice Ucrainene și al Clubului Diplomatic Ucrainean din Praga, unde a și decedat la 2 aprilie 1942.

Kost Mațievyci este autorul lucrărilor: *Спогади «Життя мого сучасника»* (Memorii „Viața contemporanului meu”); *На земський роботі в: «Збірник пам'яті С. Петлюри 1879-1926»* (În slujba statului în „Culegere de amintiri despre S. Petliura 1879-1926”), Praga, 1930.

(Va urma)

Occidentale formată din teritoriile ucrainene din Imperiul Austro-Ungar, dar în 1920 întregul teritoriu este cucerit, iar bolșevicii înființează Republica Sovietică Socialistă Ucraineană.

⁴ Valerii Vlasenko, *Kost Mațievyci na ciolii Filii Ukrainskoho Tovarystva Lihy Nații u Buharesti (1922-1925)*, în *Ukrainskyi Vymir*, vol IV, Nijyn (Ucraina), 2007, pp. 82-85.

⁵ Enciclopedia of modern ukraine, https://esu.com.ua/search_articles.php?id=67183

O nouă apariție editorială la Uniunea Ucrainenilor din România

УСЯКІ, РІЗНІ, РОЗМАЇТІ

Казки й оповідання румунських письменників

(ÎN FEL DE FEL DE FEȚE. Povești și povestiri ale scriitorilor români)

În traducere din română de: Iryna Moisei, Lyudmyla Dorosh, Mihaela Herbil

Poveștile reprezintă un element esențial în educația copiilor și îi învață pe aceștia, prin intermediul unei limbi accesibile, să se raporteze la viață, să distingă între bine și rău. Copiii cărora li s-au citit povești de la o vârstă timpurie învață să vorbească corect și au un vocabular dezvoltat. Poveștile contribuie esențial la dezvoltarea imaginației și a creativității copiilor și îi apropie de înțelegerea lumii interioare a eroilor, determinându-i să creadă în victoria forțelor binelui și să-și dorească să urmeze modelele pe care personajele le întruchipează. De multe ori, poveștile reprezintă o cale prin care adulții îi pot familiariza pe copii cu teme sensibile și, de la o vârstă fragedă, îi pot determina pe cei mici să-și dorească să fie buni, să fie generoși, să fie respectuoși. În plus, majoritatea poveștilor conțin exemple educative și, prin intermediul situațiilor în care se află personajele, îi ajută pe copii să trăiască, în planul imaginației, anumite pericole cu care s-ar putea confrunta în viața reală.

De aceea, apariția unei cărți cu povești pentru copii reprezintă, întotdeauna, un prilej de bucurie, o activitate menită să-i apropie pe micii cititori (și nu numai!) de lectură. Cartea „Усякі, різні, розмаїті. Казки й оповідання румунських письменників” (În fel de fel de fețe. Povești și povestiri ale scriitorilor români) este rodul efortului de traducere al doamnelor traducătoare Iryna Moisei, Lyudmyla Dorosh și Mihaela Herbil, a căror activitate în domeniul promovării limbii și a literaturii ucrainene este recunoscută prin contribuția constantă la apariția unor publicații precum revistele „Ecouri ucrainene” și „Наш голос” (Glasul nostru) sau revista pentru copii „Дзвоник” (Clopoțelul).

Cartea „Усякі, різні, розмаїті. Казки й оповідання румунських письменників” (În fel de fel de fețe. Povești și povestiri ale scriitorilor români) este un câștig pentru piața editorială din România din cel puțin trei motive: (1) este o primă încercare de traducere în limba ucraineană a unor povești și povestiri aparținând unor autori români; (2) în contextul actual, vine în sprijinul unui număr mare de copii ucraineni, refugiați în România din cauza războiului din Ucraina, integrați în sistemul de învățământ de la noi, facilitându-le, pe de o parte, accesul la textele din bibliografia școlară, iar, pe de altă parte, familiarizându-i cu literatura română pentru copii și (3) poate fi utilizată la clasele cu predare în limba ucraineană, în cadrul orelor de limbă și literatură, reprezentând un valoros material instructiv-educativ.

Cartea include un număr de 39 de texte, aparținând unor autori precum Emil Gârleanu, Petre Ispirescu, Mihail Sadoveanu, Alexandru Mitru, Ion Creangă, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Mircea Sântimbreanu și Ioan Slavici.

În selecția textelor, traducătoarele au reușit să acopere o tematică foarte variată, exemplificată generos cu texte ale scriitorilor români clasici. Întrucât suntem în fața unei cărți pentru copii, e de le sine înțeles că una dintre temele centrale ale cărții o reprezintă **copilăria**, prin evocarea unor momente specifice acestei perioade minunate, așa cum apar ele în textul lui Ion Creangă („La cireșe”), în care se poate recunoaște fiecare dintre cititori, fapt ce conferă întregii opere a lui Creangă un caracter universal. Tot de copilărie se leagă și evocarea plină de emoție a unor **figuri** care ne marchează în această perioadă, așa cum apare în textele lui Barbu Ștefănescu-Delavrancea („Bunica”, „Bunicul”) sau în

textul „Mama” al lui Mircea Sântimbreanu. Citirea unor astfel de texte îi poate determina pe micii cititori să conștientizeze importanța unor astfel de figuri în viața lor și să le permită să se manifeste afectiv față de aceștia.

O parte considerabilă a cărții este consacrată textelor lui Emil Gârleanu, autor care se distinge, în literatura română, prin surprinderea cu mare sensibilitate, duioșie și blândețe a unor aspecte din **universul miniatural al viețuitoarelor**, în texte precum „Fricosul”, „Gândăcelul”, „Căprioara”, „Nedespărțite!...” etc. Ceea ce impresionează în aceste texte este naturalețea cu care scriitorul sondează viața micilor viețuitoare, transmițându-le celor mici ideea că viața trebuie respectată, că și micile viețuitoare pot avea sentimente, că acestea trăiesc într-o lume care funcționează după anumite reguli, asemănătoare sau identice cu cele după care funcționează lumea noastră, a oamenilor, și că această lume în miniatură nu trebuie ignorată.

Alegerea acestor texte de către doamnele traducătoare ni se pare foarte potrivită, mai ales în contextul în care, în literatura contemporană pentru copii (care tinde să evoce foarte concret lumea în care trăiesc azi copiii, o lume în care evenimentele se desfășoară cu o viteză uimitoare, în care nimeni nu are timp să se așeze puțin), prea puțin autori au curajul de a fi fini observatori ai naturii, de a-i predispuce, prin scrierile lor, pe copii la visare și introspecție.

Familiarizarea micilor cititori ucraineni cu teme specifice poveștilor românești (și nu numai!) are loc prin traducerea textelor lui Petre Ispirescu („Vulpea firoascoasă”, „leftin și scump”) și Ioan Slavici („Doi frați”, „Rodul tainic”). Astfel, copiii pot afla că marile teme precum binele și răul, iubirea sau anumite trăsături umane precum bunătatea, generozitatea (sau dimpotrivă, răutatea, zgârcenia) traversează și literatura română și se pot găsi puncte comune sau elemente distinctive în comparație cu poveștile din limba ucraineană. În plus, aceste texte, prin evocarea unei lumi apuse, pot constitui un bun prilej de discuție despre trecut și prezent, despre copilăria de atunci și cea de-acum.

Prin intermediul textelor traduse, copiii pot învăța despre valori morale precum iubirea, prietenia, respectul, spiritul de sacrificiu, iubirea față de viețuitoare etc. și pot înțelege că aceste valori au o dimensiune universală, care depășește granițele geografice.

Varianta în limba ucraineană a textelor din cartea „Усякі, різні, розмаїті. Казки й оповідання румунських письменників” (În fel de fel de fețe. Povești și povestiri ale scriitorilor români) păstrează melodicitatea originalelor, ritmul interior al scrierilor, astfel încât, prin intermediul lor, cititorii, indiferent de vârstă, vor reuși să surprindă elementele unice, caracteristice fiecărui scriitor în parte.

Cristina SILAGHI (BUMBAR)

Anatolii Dmytrovyci Kryvolap: „Natura este muza mea constantă și pasiunea de zi cu zi. Îmi hrănește imaginația și îmi dă putere.”

(Continuare de la pag. 1)

Din mâinile acestuia, ies lucrări care sunt în opoziție completă cu lumea urbană. În picturile sale, emoția atinge perfecțiunea, redă Universul în plină armonie, îmbie omul să pășească, metaforic, în tablou și să se bucure de tot ceea ce-i oferă. Până și imaginile monocrome ale lui A. Kryvolap sunt pline de energie, culori arzătoare și mister. Acesta a afirmat, în nenumărate rânduri, că prin tot ceea ce trăiește, respiră, simte și pictează, reiese iubirea sa pentru țara în care s-a născut, Ucraina. Operele sale ating cu delicatețe subconștientul uman și declanșează emoții ascunse. Acestea se diferențiază de alte opere prin culoarea monocromă și strălucitoare a pânzelor.

Cunoscutul pictor este un artist fără compromisuri. Lucrările realizate de acesta, de-a lungul anilor, le caracterizează ca pe niște pânze executate în timp ce era în căutarea vocii artistice, fapt pentru care a decis să ardă majoritatea operelor. Una dintre lucrările sale de succes, fiind vândută pentru o sumă record, este „Calul. Noaptea”, fiind un peisaj mistic, care a ocupat al șaselea loc la licitația Phillips de Pury&Co. Această operă face parte dintr-o serie deschisă de lucrări, are încă 14 tablouri și a fost vândută alături de lucrările altor creatori cunoscuți ai artei contemporane la nivel mondial. În ceea ce privește tabloul

„Calul. Noaptea”, nu trebuia să iasă foarte mult în relief din fundal, dar, totodată, să nu se contopească cu acesta.

Ca reprezentant al artei non-figurative și al senzualismului, A. Kryvolap creează structuri abstracte, cu dungi geometrice, în care pune foarte mult accent pe vopseaua de textură. Reunirea radicală a culorilor expresive atrag privirile spectatorilor și îi invită la contemplare. După o îndelungă perioadă în cariera sa, a înrădăcinat în opera sa

Anatolii Kryvolap, *Noapte în Carpați*, din ciclul „Motiv ucrainean”, 2008

elemente realiste, acestea motivându-l să realizeze peisaje care invită la meditație.

În prezent, operele lui Anatolii Kryvolap ocupă un loc de cinste în diferite muzee și colecții private, iar expozițiile sale sunt mereu cu stocul epuizat. Datorită muncii sale fructuoase de-o viață, numele său a devenit ca o marcă a unui produs renumit. Printre capodoperele sale, se numără: „Calul. Seara”, „Fără titlu”, „Stepa”, „Noaptea”, „Luna deasupra râului”, „Orizontul orbit”, „Amurg”, „Lacul, seara”, „Seară portocalie”.

„Un clasic este o compoziție perfectă de formă, linii, pete de culoare pe un plan, în raport cu spațiul unui tablou sau starea de spirit a unui peisaj. Acestea sunt fundamentele tuturor tipurilor de artă.” – Anatolii Kryvolap

Referințe webografice:

- <https://l-art.kiev.ua/ru/collection/kartina-krivolap-a.d.-abstrakciya-2307>
- <https://www.widewalls.ch/artists/anatolii-kryvolap>
- <https://mylandrover.ru/en/reviews/kartiny-napisany-mnoyu-no-ne-prinadlezhzat-mne-samyi-dorogoi.html>
- <https://artslooker.com/10-naydorozhchikh-kartin-anatoliya-krivola-yaki-bulo-prodano-na-auctionakh/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Y9Q6Ym5jlhc>

(Continuare din nr. 45)

Îl găsesc pe Guram în baie – şedea pe vasul closetului şi vomita pe jos. Observ o dâră de vomă pe covor, din faţa patului până în hol, iar în încăpere era o duhoare groaznică.

– Ce faci, Guram? Ți-e rău?... – Întreb eu prosteşte, de parcă nu se vedea că îi este rău.

Guram a întors spre mine o faţă vânt-neagră şi îngăimă jalnic:

– Mor...

Mă reped la telefon şi sun la *Recepție*:

– Vă rog să chemați urgent Salvarea! Oaspetelui sovietic îi e foarte rău.

Peste un minut, sună *Recepția*:

– Salvarea nu poate veni. Pentru străini, e nevoie de nu ştiu ce aprobare...

– Aprobare? Ce-s nebuni?! Până la aprobare, moare omul! – Țip, de parcă hotelul ar fi vinovat de această tâmpenie birocratică.

Cer un ton cu oraşul şi-l sun pe Dan Tărchilă, care era şi medic. Pediatru, dar medic. Îi explic situația şi-mi dau cu părerea că de vină e ciolanul cu fasole pe care-l mâncase oaspetele gruzin.

– Vin imediat, – zice dramaturgul. – Până atunci, el să bea cât mai multă apă şi s-o vomite, e un fel de spălătură stomacală.

Vomitatul şi diareea – concomitente! – îl vlăguiseră pe Guram de tot. M-am dus să-i spun Genovevei ce a pățit Guram şi m-am întors să-l aştept pe Dan Tărchilă. Guram era tot pe „tron”, dar într-o scurtă pauză de vomat. A reuşit să-mi spună cu glas stins şi gemând:

– Bine că am sărit din pat la timp, că dacă borătul mă apuca în somn, o mierleam!... Am auzit de oameni care au murit, pentru că au vomitat în somn şi s-au înecat.

– Stai liniştit, că acuşi o să vină doctorul. Mai bea apă şi vomit-o.

– Dacă vine doctorul, ar trebui să mă scol de aici, să mă spăl... – îngăimă el jalnic. – Dar nu pot, că o să fac pe mine...

– Stai acolo. Mă duc să deschid geamul...

Curând a sosit Dan Tărchilă şi l-a găsit pe Guram într-o nouă repriză de vomat. Când l-a văzut, i-a pus mâna pe frunte:

– N-are febră, – zice, – asta-i bine. Scaunul e cu sânge?

– Nu ştiu. Să-l întreb. Ai făcut cu sânge, Guram?

Guram se saltă puţin de pe closet, Tărchilă cercetează cu atenție „producția” şi conchide liniştit:

– Fără sânge. E şi mai bine! Uite, i-am adus

„Saprosan”, să ia două comprimate acum, apoi câte o pastilă la şase ore. Azi nu mănâncă nimic. Am adus două lămâi – atâtea aveam acasă –, îi storci câte o jumătate în paharul cu apă, iar dimineaţa să cumperi lămâi şi ceai de mentă şi rogi la bucătăria restaurantului să-i fiarbă câţiva litri, iar el să bea cât de mult, neîndulcit şi cu zeamă de lămâie. Trebuie să se hidrateze. O să fie bine.

– Dar Salvarea de ce a refuzat să vină? Ce aprobare îi trebuie?

– O prostie ca atâtea altele... Mă duc la *Recepție* să spun să-i dea altă cameră, iar el, după ce se linişteşte puţin să facă un duş şi...

Tărchilă a revenit destul de repede şi-mi întinde o cheie:

– E de la camera de vizavi. Să se mute acolo, iar camera asta s-o lase aşa cum e... – a zis el. – A mai vomat?

– Da. Apă şi enorm de multă fiere.

– Dacă a vomat bilă, e semn bun. Curând starea generală i se va îmbunătăţi. Ne-am înţeles? Ceai de mentă neîndulcit, zeamă de lămâie şi Saprosan din şase-n şase ore. O să fie bine... – conchise Dan Tărchilă şi se grăbi să plece; de pe culoar mai spuse: – Îmi pare rău că s-a întâmplat aşa... Drum bun spre Sibiu.

Guram se mai linişti puţin. Spuse:

– Adineaori am borât şi pastilele alea. Să iau altele?

– Păi, da.

Îi dau două pastile de Saprosan cu apă în care am stors lămâie. Le înghite şi bea apa cu înghiţituri mici. Stă puţin pe gânduri, apoi ridică ochii spre mine:

– Se pare că am trecut hopul şi încep să înviez...

– Bravo! O să te faci bine. Uite, eu Ți mut lucrurile în camera de vizavi, iar tu mai stai puţin şi încearcă să faci un duş. Vrei să te ajut?

– Mulțumesc o să mă descurc. Dar am o rugămintă. La noi în Gruzia, pentru situații din acestea, se ştie din bătrâni un tratament foarte bun, şi anume: înghiți cinci boabe de piper negru şi-ți trece cufureala, oricât de rea ar fi. Poți să-mi procuri cinci boabe de piper? O să iau şi pastile din astea...

– Sigur că da, dar abia dimineața, când se deschid magazinele.

Momentul critic într-adevăr trecuse, dar Guram era vlăguit complet. Până la urmă a reuşit să adoarmă, iar dimineața era însetat şi a băut doi litri de ceai de mentă în doar câteva minute. Apoi a înghițit cinci boabe de piper din plicul pe care i-l adusesem. Până spre prânz, a mai băut doi litri de ceai, a luat Saprosan şi, deşi încă slăbit, n-a mai avut scaune şi nici n-a mai vomitat, dar de mâncare încă nici nu voia să audă. A dus-o așa până seara, iar apoi a avut o noapte liniștită, a dormit bine, iar dimineața, în afară de ceai de mentă

şi Saprosan, Guram s-a „îmbuibat” doar cu o felie de pâine prăjită, deşi spunea că îi este în sfârșit foame. Semn bun, a spus Genoveva, dar să mai rabde. Era cât de cât refăcut, îi revenise buna dispoziție şi era gata să pornim spre Sibiu. Eu m-am dus să iau locuri pentru acceleratul de unsprezece, iar Genoveva i-a telefonat mătușii ei Vica la Sibiu, rugând-o să facă o supă dietetică de găină pentru scriitorul gruzin cu care o să-i facem o vizită. (Vica, de fapt, Zenovia Solcanu, învățătoare respectată în tot Sibiul, era sora mai mare a mamei Genovevei, adică a soacrei mele; de altfel, deşi născută în Iași, Genoveva a petrecut o parte a copilăriei la Sibiu la mătuşa ei; tot aici ea a urmat şi primele clase primare, având-o ca învățătoare chiar pe tanti-sa Vica, pe care o iubea şi o vizita cu duioasă plăcere.)

Călătoria de la Braşov la Sibiu a decurs normal. Când a trecut un chelner de la vagonul-restaurant cu tava de gustări îmbiind călătorii, Guram a anunțat că are o foame de lup. Genoveva i-a spus că asta e dovada însănătoșirii lui, dar că nu-l sfătuiește să mănânce de la restaurantul trenului, mai ales că în curând ajungem la Sibiu, unde tanti Vica ne așteaptă cu o dietetică supă de găină. Şi într-adevăr tanti ne-a întâmpinat cu bucurie şi cu o minunată supă de găină cu multe legume şi tăiței de casă. Toți am mâncat cu poftă, iar la rasolul de găină Guram a mâncat o întreagă căciulie de usturoi.

Lui Guram i-a revenit buna dispoziție. Ne-am așezat la o ceașcă de cafea pentru o scurtă siestă, în timpul căreia el s-a ținut zdravăn cu mâinile de brațele fotoliului, pentru

a-și stăpâni ciudatul tic al degetelor mici de la mâini, dar mai pufăia din când în când pe la colțurile gurii. Îi era rușine de tanti Vica, pentru că noi eram obișnuiți de-acum cu acel tic. Spre seară am ieșit cu toții în oraș, iar Genoveva, care a copilărit în Sibiu, a fost un foarte bun ghid, dar turul orașului, adică pe lumină, l-am amânat pentru a doua zi, iar acum, după plimbare, ne-am așezat pe o bancă în fața teatrului. Guram a cules o sârmă de pe jos şi a început s-o îndoia în toate felurile. Nici prin minte nu-mi trecea că el îmi face „portretul”. După câteva minute, mi-a întins „creația”:

– Țista ești tu.

Da. Era conturul din sârmă al unui cap, cu ochelari, cu barbă şi se putea presupune că îmi seamănă. S-a glumit puțin pe seama „portretului” meu, apoi, după o scurtă tăcere, Guram spuse, afișând un zâmbet nu prea vesel:

– Să vă spun şi ce e cu ticul ăsta al meu... Acum douăzeci şi unu de ani, eram campionul Uniunii Sovietice la 10.000 de metri. Eram poreclit „al doilea Emil Zatopek¹”. Se apropia campionatul mondial, şi mă pregăteam foarte intens, pentru a fi în cea mai bună formă. Dar când s-a alcătuit echipa reprezentativă a URSS, am constatat cu surprindere şi indignare că eu nu am fost inclus. Mi-am zis că e o scăpare, cum adică să nu particip la campionatul mondial, dacă sunt cel

mai bun? Şi m-am dus la şeful delegației să-l întreb ce se întâmplă, iar el mi-a confirmat că nu fac parte din echipa de atletism a URSS; nici eu, nici cel care deținea următorul timp după al meu, ci cel de pe locul trei. Sigur că m-am supărat şi am spus niște vorbe nu prea plăcute, vorbe care m-au costat un an şi jumătate de pușcărie. Desigur, nu politică, ci pentru huliganism... Din închisoare am ieșit cu acest tic. La început mă deranja foarte tare, dar cu timpul m-am obișnuit, ba uneori scap de el pentru un timp, dar la emoții şi enervare, revine... După eliberare, am fost angajat ghid la Inturist, unde am lucrat aproape patru ani. Între timp, mi-au apărut câteva povestiri, apoi prima carte şi am trecut la o muncă redacțională.

Guram tăcu pentru câteva clipe, apoi, cu râsul lui șăgalnic, reluă:

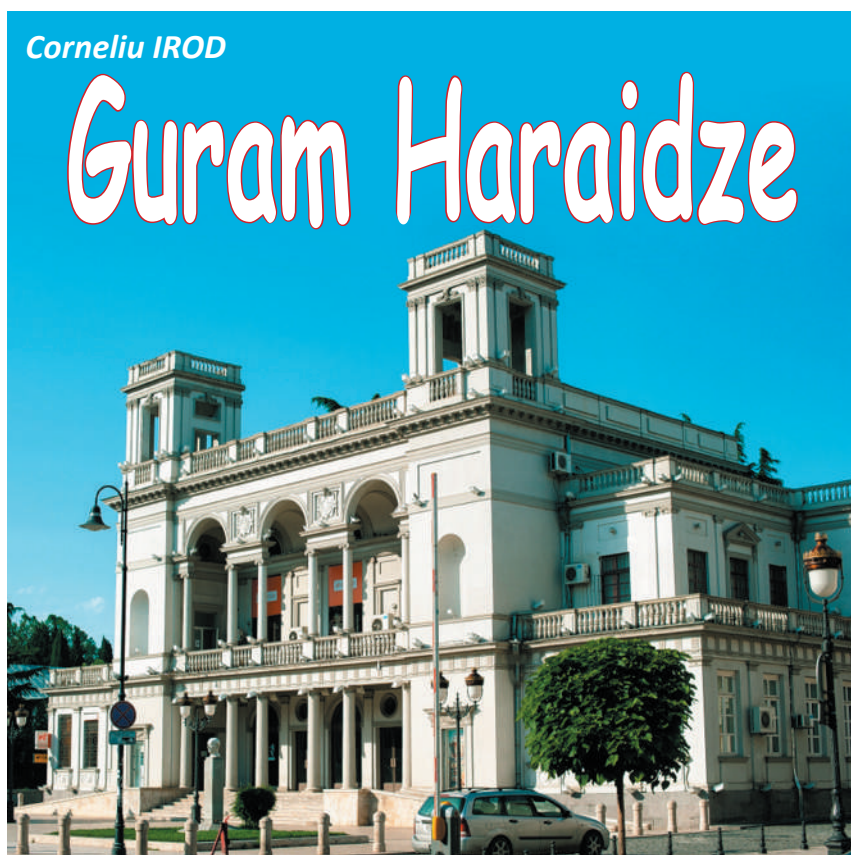
– Iar din perioada cât am fost ghid turistic, am o amintire „românească”, pe care nu i-am spus-o niciunui român, deşi în decursul anilor am întâlnit câțiva la noi în Gruzia, în general turiști. Voi sunteți primii cărora le povestesc acea amintire, o amintire cam penibilă în general...

Într-o zi, am fost delegat să însoțesc un autocar cu turiști români. În timpul turului oraşului Tbilisi, ne opream la diferite obiective pe care eu le prezentam turiştilor: denumire, istoric, importanța lui, sculptorul (dacă era vorba de vreo statuie) şi așa mai departe. Expuneri succinte şi deloc pretențioase, pentru că, după cum mi s-a spus, acest grup de turiști era compus mai ales din colhoznici de-ai voștri, care așteptau cu nerăbdare să ajungem la ultimul „obiectiv” al turului oraşului: vizitarea unei crame, unde era programată şi o degustare de vinuri. Dar până la cramă, ne-am oprit la Palatul Culturii şi credeam că turiștii nu vor fi prea interesați de acest obiectiv, mai ales că ne apropiam de finalul turului, adică de cramă. Dar spre surprinderea mea, un bărbat de vreo cincizeci şi ceva de ani a cerut prin translație să viziteze palatul. Am întrebat-o dacă a înțeles bine ce i-a spus turistul român. Mi-a spus că da şi că turistul vrea neapărat să vadă Sala de consiliu de la etajul întâi. Precizarea m-a mirat şi mai tare. I-am satisfăcut dorința, însă mă tot miram: de unde ştie românul ăsta de Sala de consiliu? Cu siguranță o mai fi venit la noi şi altă dată în excursie, a vizitat Palatul Culturii, iar acum vrea să arate că e un om „umblat”. Aveam de gând să-l întreb, dar când am ajuns în Sala de consiliu, turistul n-a dat nicio atenție nici mobilierului din interior, nici candelabrelor, nici tablourilor de pe pereți, ci şi-a pus mâinile în sold şi se tot uita pe jos, de parcă ar fi pierdut ceva. După un minut, afișând un surâs mândru, ne-a spus: „Văd că parchetul se prezintă bine. Eu l-am pus în 1946! Eram prizonier de război...”

Guram tăcu un timp, apoi conchise:

– Şi acum îmi crapă obrazul de rușine.

(Va urma)

Corneliu IROD

Guram Haraidze

Palatul Culturii din Tbilisi

¹ Emil Zatopek (1922-2000) – atlet cehoslovac, multiplu campion european, olimpic şi mondial la alergările de fond. (C. Ir.)

O pierdere imensă pentru literatura și publicistica ucraineană: **Mihai Mateiciuc**, poet, eseist, prozator, publicist și medic, s-a stins din viață la data de 28 februarie a.c. Născut la 13 octombrie 1938, în București, și absolvent în 1956 al Universității de Medicină și farmacie din capitală, Mihai Mateiciuc a început să scrie încă din tinerețe, colaborând la revistele „Argeșul” și „Arici Pogonici” precum și în almanahurile vremii. Din toamna anului 1978, a profesat pe meleagurile bucovinene ca medic stomatolog, continuând, totodată, să scrie. Apropiat de credința ortodoxă în care s-a născut și a crescut, a scris cărți care dezbat probleme existențiale ale vieții și ale morții, ale iubirii și ale luminii. În perioada 1994-2003, a fost ales în funcția de consilier mirenesc al regretatului IPS Pimen Suceveanul. A iubit sportul, a avut o viață activă, mergând la cabinet până la vârsta de 80 de ani. În urma lui, au rămas 22 de cărți pe diverse teme: poezie pentru copii, proză, poeme într-un vers, eseuri, haiku-uri, critică și istorie literară. Prietenii de condei i-au fost: Vichentie Nicolaiciuc și Ion Prelipcean. Este membru fondator al revistei „Obcina literară”, membru al Societății medicilor scriitori și publiciști din România, membru al Societății pentru Cultură și Literatură română în Bucovina și membru al Societății Scriitorilor din Bucovina. Deținător al numeroaselor premii literare de-a lungul timpului, dintre care cele mai importante sunt: „Haiku și fotbal haiku cu haiku” – Premiu pentru originalitate (Gala premiilor 2013) și „Umanismul șevcenkian – o probă de devoțiune fără limite pentru condiția umană” – premiul Critică și istorie literară (Gala premiilor pentru cărțile publicate în 2017).

Odihnească-se în pace!

Redacția

(Continuare din nr. 45)

Calea dialogului e un drum complicat, răspicat, fiindcă părerile fie te înalță la ceruri, fie că te atrag spre iad. Cel care clădește sufletește e, la rândul său, unul zidit ca noi ceilalți. După trup, e fire pământească, iar după duh, e făptură cerească. El crede că nimic nu-i mai poate domoli emoția deciziei ce a urmat neascultării protopărinților săi, și, pentru acest arhaic stigmat, e hotărât să-și petreacă vremelnicia zilelor într-un modest „cort pământesc”. Nu are dubii, nici preferințe, urmează cu silnicie aceeași infailibilă formulă de habitat. A deprins un lucru de căpătâi, acela în care trebuie să se comporte fără pic de confuzie, într-o stare bine conservată de individ sărac „lipit pământului”, cum se zice. Se chinuie și pătimește și-și face un punct de onoare din a rămâne așa cum de fapt este. Realizează (concret) o înțelegerea corectă, cinstită, a relației dintre ființa sa și materie în general. Și numai astfel se îmbogățește sufletește. Își obligă sinele să intre, să facă parte din rândurile „aristrocrației cerești”.

Luptând pe temelia pe care natura i-a așezat-o la picioare, cel care clădește o casă în cer pentru sufletul său, nevoit e să urce pe schele cu trepte cerești asemănătoare cu gândirea de bine, cu ruga smerită atras de Dumnezeu. De aceea, pe drept, Cerul îl socotește ca pe un mare istovitor, ne iubitor de sine. Copiii îl seamănă cu un zmeu îndrăzneț ce se înalță și coboară. Spre țăriile văzduhului. Uneori, urcă în salturi până în piscul sufletului, apoi coboară îngreunat de lacrima caznei. Trebuie ca energia avântului ce-l răzbate să-i usuce lacrima, să îl redea ușurat, de parcă s-ar fi născut într-o doară, în chiar clipa aceea.

Adulții lui „homo ludens” văd în el trăsături de asemănare cu legendarul Sisif. Harul din „mens diviniore” îl admiră în tăcere, până la suprema înțelegere, pentru că reușește să-l pătrundă în Adevăr. Iar Adevărul e unicul ce se confundă cu adevărata și pura energie a iubirii care îi străbate sufletul bun la toate.

„De ce sunt oamenii nefericiți?” e întrebat adesea acesta. El le răspunde, fiind în cunoștință: „Pentru că oamenii vor să controleze această energie, ceea ce este imposibil”.

Urcând pe schele cerești, înainte de lucru, omul acesta își verifică ținuta, echipamentul compus din trei lucruri: credință, speranță și dragoste. Împreună cu acestea, prin urmare, se avântă în freamătul șantierului de lucru al Adevărului. Așa se simte el în sinele Adevărului, însă, din păcate, nu îl poate vesti acelora care se găsesc în perimetrul faptelor și al legilor Adevărului. Are momente în care scapă de sub tutela celor patru dimensiuni ale lumii văzute și se trezește, printr-un diferit mod de-a fi, într-un alt teritoriu de percepție. Căci o casă nu-i tot ceea ce poate să facă o viață mai plăcută, habitual mai dulce. Prin ferestre se revărsă torentul luminii, în vreme ce, pe sub praguri de uși, răzbate un aer răcoros. Să deducem că ceva asemănător se poate petrece cu simțurile sufletești în prezența trupului nostru. Prin sita de porii a pielii se pot revărsa în cupa inimii irizări duioase, venite de la mama-natură, iar printr-o posibilă stenozare a intrărilor în cămarile inimii pot răzbate jeturi de sânge cu fulgurații de culoarea marmorei.

CASA ACUSTICĂ
[dedicație]

Casa care te-a născut
e sub deal, aproape:
„Lângă crângul verde,
Ce se-ntunecă pe ape.”

E ca un cântec de leagăn
casa ce bate cu pereți lini
la porțile luminii:

„Umbrel alb se pierde...”

Bate cadențat
împlinirea gândurilor
încununată cu strune
de-acustică biruință.

VRĂJIT DE SINE

„Luptați-vă și veți învinge!”

Fiecare slogan de pe pământ
are o poveste a lui,
dar trebuie să ai
inimă cu ureche muzicală
s-o auzi
și un dram
de iubire de neam
ca s-o înțelegi,
povestind-o și altora
vrăjit,
fără pic de cruțare
de sine.

Mihai MATEICIUC

Mihai MATEICIUC

PE STRUNELE
Marelui Cobzar
microeseuri de critică indirectă (neopoetică)

PEREBENDEA

Știutor de locuri,
de pământ și mare,
de oameni,
de întâmplări:
„Iată, ăstai Perebendea,
Ciudat om din fire!
Ba își cântă-un cânt de nuntă,
Ba despre măhnire.”

Ăsta-i Perebendea,
are știință de legi vii
și datini inimoase;

el reprezintă Spiritul viu
al Stepei care îmbătrânește
prin uscare de sine
și moare neștiind
barem ce-i longevitatea.

LA MORMÂNTU-ȚI...

Aici
fiecare mână de humă
însuflețită ori inertă,
vestește-aici
același minunat refren,
ce străbate către veacuri
preînchipuirea materială
a somnului de veci
care nu-i somn:

E o lacrimă roșie
agățată greoi
de geana sufletului de neam,
o preînchipuire spirituală
a unui pendul dumnezeesc
despre om.

Dacă întregul flux de lumină din univers s-ar concentra într-un singur soare, acesta tot n-ar putea să lumineze taina unei inimi. Cel care clădește sufletește nu are îndrăzneala de a se bucura, oricum, de-această dărniciie a astrului de lumină și se întreabă, dacă agoniseala dintr-o casă pământească este ori nu este rezultatul unei întreprinderi cinstite. Nu cumva din strălucirea unei case arătoase, se-aud strigăte de văduve și orfani năpăstuiți (înălțătoare până la îngereștile ceruri, iar prin burlanele de la acoperiș curge sudoarea frunților unor sărace sluge?...). Apoi extravaganta garderobei rânduie în fel și chip prin dresinguri n-a lăsat cumva în arșiță sau în ger câteva plutoane de trupuri schilave și slăbănogite de lipsuri?

Cel care clădește sufletește trăiește arta distincției, prin folosirea dreptei socoteli. N-ar putea supraviețui liniștit distanței dintre două evaluări de case: una pământească, fie ea cât de somptuoasă, și o colibă de pace, de curată și sfântă bucurie destinată sufletului său. Folosește în lucrarea sa mortar pregătit cu înaltă probitate morală. Materialul astfel pregăit are o priză rapidă, face să se lege în timp scurt bunele intenții, iar când spusele se transformă în fapte, bucuria din sufletul său devine o mărturisire-beton: mărturie credibilă a științei creștine asupra binelui și răului. Știind bine ce anume merită efortul, de la această știință cucernică a aflat cu înaltă mulțumire următorul adevăr: chimia morală a lumii este mai interesantă experimental decât chimia fizică. Vorbește chiar despre chimie în general, într-o zi, cu maestrul său spiritual. „E freamăt în inima ta ca într-o eprubetă cu un amestec de substanțe omenești. Dar, îi zice în continuare maestrul, știi ceva? Multe nu sunt ale omului... Înțelegi ce vreau să spun.” Preopinientul, ca ucenic silitor ce este, înțelege aluzia. Aceasta-i o pricină în plus. Dibacele maestru îl lasă să mai fiarbă un timp într-însul.

Cei ce îl vizitează îl întrebă de unde îi vine energia?

El spune: „De la un prieten ascuns”.

Ispitiți de acest răspuns eliptic, ei întreabă cine-i acesta.

El răspunde: „Cineva pe care îl încumetă smerita și cugetata rugă”.

Într-adevăr, cuvintele unei rugăciuni au puterea de a crea prin Dumnezeu. Iar în vreme ce Dumnezeu creează, natura din omul rugător clădește sufletește. Dumnezeu însuși, dar îndeosebi omul ascultător de Dumnezeu atât stăpânește din Casa veșniciei cât poate cuprinde din El prin credință. De aceea, cel care clădește pentru sufletul său o casă de odihnă în cer, nefiind totuși un ascultător perfect, suferă consecințe și pedepse meritate de el, precum și de alții. Le îndură în tăcere făcând ca voia stăpânirii cerurilor să fie una, la fel ca și un insert de cuvinte din Rugăciunea Domnească: „așa și pe pământ”. Și precum, cu ajutorul credinței care stă la temelia dragostei construcției sale, tot așa își câștigă încrederea, prietenia și veșnica vecinătate de simțire cu Dumnezeu. Iar prin trăire cu acest conclav – credință, nădejde și dragoste – își asigură și prietenia semenilor.

(Va urma)

Claudia SEMCIUC

Pentru mamele care acum sunt îngeri!

Sulamith Wülfing, Îndrumare

Mamă, jertfă-ntruchipată,
M-ai crescut atât de greu,
Tu m-ai învățat în taină,
Să mă rog la Dumnezeu.

N-ai vorbit de rău pe nimeni,
N-ai bârfit, n-ai clevetit,
Ai muncit întreaga viață,
Oamenii tu i-ai iubit.

Mândră sunt, mamă, de tine,
Și voi fi mândră mereu,
Știu că m-ai iertat de toate,
Că îl rogi pe Dumnezeu.

Mamă, scumpa mea mămică!
Singură tu m-ai lăsat,
Într-o lume ce transformă
Și cuvântul în păcat.

Te strig, mamă, atât de tare!
Pentru că mi-am amintit,
Suferința dumitale
Cea aproape de sfârșit...

M-a-ntărit acea durere,
Care mă ardea prea tare,
Nu mă las ușor înfrântă,
Dar mi-e dor de-o-mbrățișare!

Și cu dor privesc în juru-mi,
Te prețuiesc mult mai mult,
Pentru că n-ai purtat grija,
Vorbei celei de temut!

Ți-ai purtat cu demnitate,
Crucea vieții și a morții,
Modestia ți-a fost haină,
Ai stat drept în fața sorții.

Nu sunt singura ce-și pierde
Mama dragă în pământ,
Însă dintre toate cele,
Tu erai ce-aveam mai sfânt!

Nu am timp, măicuță dragă,
Să vin des la crucea ta,
Singură îmi cresc copiii...
De-ai fi fost și dumneata...!

Peste tot și peste toate,
Am să trec cu demnitate,
Iar durerea ce m-apasă...
O tratez cu fermitate!

Ai trăit puțin, măicuță,
Însă-i bine și așa,
Că ai apucat pe toate
Cele bune a mă-nvăța!

Știi, măicuță luminată,
Te aștept în visul meu,
Îți mulțumesc azi pentru toate
Și te las... cu Dumnezeu!

Poate Dincolo scăpat-ai,
De întrebări despre eter.
Jos aici e o-nvălmaseală!
Nu-i o carte, îi efemer...!

Mi-aduceai spre a citi
Cărți din sfânta noastră școală,

Erai bună, scumpă mamă!
Vorba îți era domoală.

Ai avut umor, măicuță,
Știu că tristă nu mă vrei,
Am să te primesc în brațe,
Plutind lin... în flori de... tei.

Îmi este foarte dor de tine,
Dar nu pot să fac nimic...!
Las o lacrimă să cadă...
Din genunchi... azi... mă ridic!

Olha KOBYLEANSKA

PĂMÂNT

(Continuare din nr. 45)

Felul cum se dezlegaseră lucrurile era aproape de necrezut. Cel mai cumsecade, cel mai bun flăcău din sat și unul dintre cei mai râvniți s-a îndrăgostit de ea, de ea care era săracă lipită și nu avea parte decât de mânia mamă-sii și de ghionturile lui frate-su, de ea, de care nu-i păsa niciunui flăcău din sat și care nu exista pentru nimeni, afară doar de stăpânii ei.

— De-ai ști câte nopți am plâns! Numai Dumnezeu știe, — șopti Anna, ascunzându-și rușinos capul la pieptul lui.

— De ce, draga mea? — murmură Myhailo, mângâindu-i părul negru, strălucitor în lumina lunii, și strângând-o la piept ca pe un copil.

— Așa! Cum să nu plâng? Totul era atât de trist! Eu n-am nici pământ, n-am nici bani. Ceva ca un vierme îmi roade inima ... Și-apoi, nu știam nici că ți-s dragă, nici că ...

— Nici că vreau să te iau de nevastă? — îi rosti el gândul și zâmbi. — Acum știi! Acum n-ai de ce să mai plângi! Alungă tristețea și ia-mă pe mine în locul ei! Și când o să-ți fie iarăși inima grea, vină de mă sărută! Cât mai sunt aici, vină de mă sărută! Cât mai sunt aici ...

— Și atâta vreme cât am viață în mine, Myhaile! — se jurui ea, cuprinzându-l sălbatic pe după gât și întinzându-i cu o fericire nespūsă buzele-i tinere și neîntinate.

— Și eu, câtă vreme am viață în mine! — șopti el adânc tulburat, cu încredere în suflet și o sărută. Se simțea copleșit de fericire în noaptea tăcută din jur, luminată de lună, mișcat până în străfundurile ființei lui și, în același timp, cu totul alt om. Niciodată nu trăise simțămintele pe care le trăia acum.

Era minunat că ea îl îndrăgea din tot sufletul, fata asta mândră, ageră la minte, tăcută, fără de pereche pe lume.

— Ți-am adus inelul pe care ți l-am luat de Sân Petru de la oraș! — spuse el, scoțând inelul de la cingătoare și potrivindu-l în deget. (aici dialogul continuă, nu e rând separat) — Să nu mă uiți, Anno, când o fi să plec, — urmă flăcăul tulburat. — Eu n-o să-mi iau vorba înapoi. Cum mă-ntorc acasă, fa-

cem nunta!

— Numai că n-o să te-ntorci prea curând, Myhaile! — oftă ea.

— De ce oftezi? Lasă! Nu-mi întrista și mai mult inima, că și așa nu văd pe unde calc de jale. Acasă, n-am parte decât de lacrimi. Maica plânge într-una, iar taica oftează pe tăcute. Eu am tot crezut că n-o să plec până la urmă.

— Eu știam c-o să pleci, Myhaile. I-am auzit pe boierul și conia vorbind, cum că nimic n-o să ajute și-o să trebuiască să faci armata. Boierul te-ar fi scăpat, dacă s-ar fi putut. Ține la tine. La tine, la taică-tău, la maică-ta. Iar eu mă tem aici și de maica și de frate-meu. Mă tot amenință cu vecinul...

Puse iarăși capul pe pieptul lui și el îi mângâie părul cu nespūsă dragoste.

— Rabdă, dar nu te duce după el! O să ne-ajute Dumnezeu! De sărbătorile Crăciunului poate capăt învoire și vin acasă. Trag nădejde că totul o să fie bine. Tu să-ți ții vorba, că dacă mă-ntorc teafăr din armată, atunci n-o să-mi pese nici de maică-ta, nici de frate-tu.

— Dar părinții tăi, Myhaile? — vorbi ea, ridicând capul și scrutându-i ochii cu teamă.

El ridică din umeri și zâmbi trist. Știa bine că ei n-au să se învoiască, mai ales maică-sa. Maică-sa ar fi vrut pentru el și o regină, însă el era încredințat în adâncul sufletului că

până la urmă Anna tot a lui are să fie. Taică-său ținea tare mult la el și dacă taică-său are să se învoiască, maică-sa n-o să aibă încotro, o să se învoiască și ea.

— Tu nu te-ngriji de asta. Rămâi mai departe la conia, numai vezi să nu mă uiți și roagă-te pentru mine cât oi fi eu acolo. Că doar n-o să mor, o să mă-ntorc și totul o să fie bine.

Ea începu să plângă încet.

— Plângi! Mai așteaptă cu plânsul! Că nici n-am plecat, nici n-am murit! — căuta flăcăul să o liniștească, dar și el se simțea cuprins de tristețe. — Mai bine mai sărută-mă o dată!

O cuprinse cu grijă și îi ridică încetișor capul.

În clipa aceea, fata se dezmetici ca prin farmec.

— Trebuie să mă duc! — șopti ea speriată, netezindu-și părul. — Cât am mai zăbovit! Doamne, Dumnezeule! Ce-au să spună la curte? Am uitat de toate! Am să le spun că m-a ținut badea Onufrii. Și la alde tușa Dokii au și dat drumul câinelui ăluia mare și eu trebuie să trec chiar pe lângă casa ei.

Apucă într-o mână coșul cu hribi, iar cu cealaltă îl mai cuprinse o dată pe după gât.

— Rămâi sănătos, Myhaile. Noapte bună. Și mai fă-ți și tu drum pe la curte. Vino să te mai văd. N-ai grijă, am să mă rog pentru tine și n-o să-mi calc vorba. Fie orice o fi!

— Poate că n-au să mă împuște acolo, la armată! — glumi el în silă. — Și dacă m-o nimeri vreun glonț, poate că n-o să mor. Nu degeaba se zice despre mine că-s puternic ca un urs. Asta-i vorba lui Sava întotdeauna când vrea să tragă chiuul și să urce sacii cu grâu în pod. „Tu ai o spinare de urs, — zice, — du-i tu!”

Ea o apucă înainte pe cărare.

— Mă duc, Myhaile, e târziu!

— Te însoțesc și eu până încolo.

— Nu-i loc pentru amândoi pe cărare, nu vezi? E tare îngustă. Și dacă vii în urma mea, ce rost are?

— Atunci, o să merg în fața ta! — răspunse el vesel.

(Va urma)

Adaptare de **Natalia BURDUJA**

Traian CHIRICUȚĂ

ÎNTRUPAREA PRIN CERCETARE PROFUNDĂ A MITOLOGIEI – VALORI COMPLETE CU EFECT ÎNCÂNTĂTOR

(Cronică de întâmpinare)

Cu multe informații decantate, Ivan Neciu Levytskyi purifică trecutul, mergând la esențe, la fenomenele inițiale trăite cu neastâmpăr, entuziasm ori calm creator de înaintași. Cartea aduce destinul cultural, istoric al națiunii ucrainene la o răspântie de drumuri și atenția mereu îndreptată spre întruparea înțelegerii prin cuget și cercetare profundă a străfundurilor nestructurate până acum ale realului ucrainean. A reda neamului tău voința și puterea spirituală de a trăi și a învinge răul este o misiune care intră în definirea dăinuirii ca popor. În cartea *Concepția despre lume a poporului ucrainean*, privim cu încredere cum se contopesc minuțios, fără nimic artizanal, valori în esențe complete cu efect încântător.

Ivan Neciu Levytskyi este un moderator al schimbărilor apărute în peisajul subtil și mișcător al tradițiilor, credințelor, basmelor, legendelor, zicătorilor, folclorului, miturilor, colindelor ce explorează tematica fiecărui filon și elimină amprente decorative. Folclorul, datinile populare sunt surprinse în aspectul cel mai dinamic, atunci când natura și toate elementele sale sunt curățate și reproiectate, prin înzestrare cu puterea magică de a fi, pe veci, ființe, iradiind sens și devenire prin multiplicare în concretul nemărginit. Calmul e un detaliu însemnat al proceselor sufletești

din optimismul colindelor. Sentimentele și expresiile sunt filtrate de exaltare și tensiuni în distilările intuitive ale autorului, încât vitalitatea spirituală să ofere simțului o evidentă demnitate. Autorul intră cu măsuri calculate, prin arta gesturilor simple, în energia acurateților, conformate la un anumit ideal estetic, unde exprimă calm, rafinat particularitățile tradițiilor. Legătura omului cu miturile s-a concretizat, fără balansuri extreme, prin autonomie lăuntrică, instituind cele mai profunde relații cu sens vital, la cel mai înalt și autentic nivel. Spiritele și semispiritele zămislite de imaginația poporului ucrainean sunt privite ca modele de analiză artistică, iar cartea înclină, din acest punct de vedere, să devină o grandioasă construcție. Imaginația liberă, aptă să confere calități și individualitate diferitelor fenomene ale naturii cât și o întreață ierarhie de spirite e considerată, încă din perioada precreștină, o virtute a poporului ucrainean. Pasiunea pentru claritate e o altă trăsătură a scrisului la Ivan Neciu Levytskyi, ce poate fi privit ca o ideogramă de coerențe și echilibru ce se influențează reciproc. Cunoscând apetența omului pentru armonie, autorul ajustează rigiditatea primară a textelor, prin procese de esențializare cu o perspectivă intelectuală, artistică și alta oferită de natura autentică a fiecărui text.

O mitologie ucraineană care să însușească tradițiile, credințele, ritualurile, spiritele, trecutul, pentru a înțelege și a prețui viitorul, a preocupat de timpuriu atât cercetători ucraineni – O. Potebnea, M. Maksymovyci, M. Sumțov, cât și ruși O. Afanasiev, F. Busliaev.

Această carte densă, cuprinzătoare despre cultura ucraineană, tradusă și comentată cu profesionalism de Cristina Silaghi și Mihaela Herbil, aduce un plus de prestigiu oricărei biblioteci în care e găzduită.

Ivan NECIUI-LEVYTSKYI

CONCEPȚIA DESPRE LUME A POPORULUI UCRAINEAN. SCHIȚĂ DE MITOLOGIE UCRAINEANĂ

(Continuare din nr. 45)

Tot ca emblemă a soarelui sau a fulgerului trebuie privită și floarea mitică a ferigii, care înflorește și dispăre la fel de strălucitor și de repede ca o scânteie. Astfel, croații o numesc floarea lui Perun, iar corutanii o numesc soare. Despre floarea ferigii oamenii din Ucraina povestesc tot felul de minuni. Ei cred că feriga înflorește târziu în miez de noapte, până la cântatul cocoșilor și cade acolo unde în pământ sunt bani. Când înflorește feriga, ea trosnește, iar floarea ei strălucește roșiatic ca focul, încât ochii nu pot suporta s-o privească. Floarea ferigii se poate obține astfel: trebuie să pătrunzi în pădure acolo unde nu ajunge glasul găinilor, trebuie să te așezi lângă ferigă pe un ștergar întins, să faci în jurul tău un cerc cu cretă sfințită și să ții în mână o cruce și un cuțitaș. Apucând floarea în palmă, trebuie tăiată imediat pielea la degetul mic al mâinii stângi și trebuie pusă acolo floarea. Atunci forțele necurate – vrăjitoarele, dracii, vârcolacii, strigoii, spiritele caselor – vor scoate un zgomot, un hohot, un strigăt, pentru a-l speria pe om și a-i lua floarea. Se povestește cum dracul l-a ispitit pe om, transformându-se într-un evreu și un mijlocitor al păcii. Odată, de Kupailo, unui om i-au dispărut boii. Căutându-i, el s-a culcat în pădure, iar, noaptea, în opincile lui a căzut o floare de ferigă. Omul a ghicit numaidecât unde îi sunt boii, i-a găsit și i-a mânat spre casă. Dar iată că îi apare în cale un evreu și îi oferă pentru opinci o pungă cu bani. Abia i-a dat omul opincile, că evreul a izbucnit în hohote de râs, a dispărut, iar banii s-au transformat în cioburi. Floarea de ferigă reprezintă lumina soarelui sau a fulgerului, care are o mare putere și face minuni în natură. Toate acele dihanii care păzesc floarea de ferigă și o fură cu lăcomie, luându-i forța tainică miraculoasă sunt forțele întunecate ale iernii, veșnicii dușmani ai forțelor luminoase, gata mereu să se lupte cu ele și să le fure forța vitală. Nu doar floarea de ferigă este o emblemă a soarelui și a fulgerului, ci și alte flori, ierburi și rădăcini. Astfel, sârbii cred că într-o grădină minunată înflorește o tufă de trandafir. Sub rădăcinile acelei tufe stă o dihanie. Dacă dihania ar scoate rădăcinile tufei, pământul s-ar usca. În trandafirii acelei tufe se află tunetul și fulgerul. În Transcarpatia, în cântecele de primăvară, soarele este numit trandafir roșu arzător. Din toate acestea, observăm că, la sărbătoarea lui Kupailo, oamenii o celebrău pe zeița Soare și întregul șir de forțe cerești luminoase, care au, în luna iunie, cea mai mare putere asupra pământului, jucând cel mai important rol în viața naturii.

Altă păpușă legată de această sărbătoare se numește Marena. Aceasta poate fi privită ca emblemă a zeiței Nor, ca emblemă a divinității cerești a apei-ploaie, care este la fel de importantă pentru pământ și pentru toată viața de pe pământ ca soarele. De Kupailo, apa are aceeași importanță ca focul. Fetele, aprinzând pe mal focul, luând în mâini smocuri de paie arzând și punându-și pe cap cununi din pelin și din tot felul de plante de câmp, sar peste foc direct în apă; plutind în apă, ele țin într-o mână smocurile de paie.

ZEII LUMINII

KUPAILO

După ce se îmbăiază, fetele își prezic viitorul în apă: lasă cununile pe apă, punând pe ele lumânări de ceară aprinse. Pe care parte a apei va fi dusă cununa, din acea parte trebuie să-și aștepte ursitul. După sărbătoare, fetele aruncă Marena în apă, cântând: „S-a înecat Marenocika, / S-a înecat / Și a apărut la suprafață cosita!”

Marena care se scufundă amintește de acea față din colinde ce plutește pe Dunăre, se îneacă în Dunăre sau în mare, ea fiind zeița Nor, deoarece norul, plutind pe cer ca pe mare, se împrășteie și dispăre după ploaie. Păpușa Marena se realizează, cel mai adesea, din ramuri de arțar, dar, uneori, se face și dintr-o ramură de arțar tătăresc. În acea ramură, vedem copacul mitic al lumii, stejarul, care crește sau pluteș-

te pe o mare. Precum copacul mitic al lumii, Marena este emblema norilor de ploaie. Marena făcută din ramură de arțar, aruncată cu totul în apă, este analoagă cu copacul mitic, care crește pe apă, după cum se cântă în colinde. În cântecele de Kupailo, se cântă despre un copac miraculos la fel ca în colinde: „Ei, am cărat noi un copăcel / Prin sătucul nostru, / Iar din acel copăcel / Am făcut o bisericuță”.

Rupând ramura, fetele duc câte o bucată pe la casa fiecăreia și o aruncă pe stratul de castraveți, pentru a avea o recoltă bogată. E evident că vor să aducă din cer, pe strat, ploaia din norul de vară. În cântecele de Kupailo, se cântă despre o vrăjitoare care „a urcat în stejar, a ros scoarța, a căzut din stejar, a scăldat plantele”. Este descrisă aici o nimfă a apei cerești din nori, care stă pe nori, cade pe pământ sub formă de ploaie și stropește sau scaldă plantele. Vrăjitoarele, după cum vom observa apoi, sunt ființe pe jumătate mitice și, probabil, au fost cândva zeițe ale laptelui ceresc, adică ale ploii. Astfel, oamenii cred că în noaptea de Kupailo începe împărăția vrăjitoarelor: lor atunci le place cel mai mult să mulgă vacile și se adună pe Muntele Pleșuv. De Kupailo, rusalcele ies din apă și le place să umble pe pământ, astfel că fetele poartă toată ziua pelin la subsuoară, pentru a se feri de rusalce. Ziua de Kupailo este, în același timp, și sărbătoarea rusalcelor, a nimfelor apelor. Trebuie spus că Kupailo a fost sărbătoarea zeiței Soare, care atinge forța maximă și conferă pământului forță rodnică, și a zeiței Nor, care trimite ploaia pe pământ și ajută pământul să rodească. De aceea, în cântecele de Kupailo, se cântă despre o fată pe care fratele său a tăiat-o, a mărunțit-o în bucăți mici precum macul, a împrăștiat-o pe straturi și, astfel, a crescut trifoiul. Acea fată este norul de vară, care, din cauza tunetului, se revărsă pe pământ sub formă de ploaie și datorită căreia cresc toate plantele.

Trebuie amintit că, la sărbătoarea de Kupailo, oamenii observau și întorcerea soarelui din vară spre iarnă și vedeau în asta moartea zeității luminoase. În cântecele de Kupailo, auzim deja motive ale morții și ale înmormântării; „Petreciko a murit, Nastecika strigă: fugiți, trageți clopotele!”. Actul morții soarelui a apărut la sărbătoarea zeului Iarylo care era trimis undeva în Ucraina odată cu Kupailo. Femeile tinere fac o păpușă din paie cu organe reproductive, o pun într-un sicriu și, după apusul soarelui, o scot pe uliță. Mamele tinere plâng și spun: „El a murit, a murit!”. Apoi o îngroapă în pământ.

(Va urma)

Traducere din limba ucraineană
de **Cristina SILAGHI (BUMBAR)**

PORTRET ✂ PORTRET ✂ PORTRET ✂ PORTRET ✂ PORTRET ✂ PORTRET ✂ PORTRET

A trecut un an de la izbucnirea războiului în Ucraina, iar noi tot pe meleaguri străine ne ducem veacul. Casa nu ne mai este casă, copiii ne cresc fără tați, bunici sau frați, familiile ne sunt destrămate, iar durerea pe care o simțim zi de zi nu poate fi descrisă în cuvinte. Vrem ca acest război să se termine, vrem pace și liniște, vrem acasă!

Își șterge lacrimile de pe obraz și își strânge la piept cele două fete. Cea mică, Mașa, de 4 anișori, o îmbrățișează, iar cea mare, Sașa, care va împlini în curând 8 ani, îi șoptește la ureche că îi este dor de casă, de prieteni, de școală și de tata pe care nu l-a mai văzut de un an. Alături de ele, în orașul de pe malul Begăi, se află și bunica, care după multe insistențe din partea Annei a venit în România împreună cu o nepoată de 8 ani. Însă regretă că pe sora ei a lăsat-o la Kiev, nu a reușit s-o convingă să vină aici, mi-a mărturisit că era însărcinată, și, între timp, a născut un băiețel, de altfel acesta fiind primul nepot din familie.

Așa a început discuția cu Anna, una dintre miile de ucrainence care au fugit din calea războiului din țara vecină, cu un rucsac în spate și doi copii de mână. Parcă ieri au bătut la ușile sediului Casei de Cultură a Ucrainenilor din Timișoara, pentru ajutor sau adăpost. Timpul a trecut, însă durerea din sufletul lor a rămas acolo, bine înrădăcinată. Recunosc, chiar și pentru noi, cei care am urmărit conflictul la televizor și am auzit nenumărate povești sau drame, ne este greu să privim suferința de pe chipul lor. Și, cu toate că au trecut 365 de zile de când ne cunoaștem, sau mai bine zis, suntem „o mare familie” pe care o prețuim, uneori sunt momente când plângem împreună cu ei, mai ales la aflarea veștilor triste de acasă. Pe Anna am remarcat-o la prima întâlnire de susținere a Ucrainei, organizată de către Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România, când a recitat câteva versuri compuse special pentru evenimentul respectiv. Iar, de atunci, am început o colaborare intensă, dar pentru a o cunoaște mai bine, vă propun să o descoperim în interviul ce urmează:

Mihaela Bumbuc (M.B.): Cum a fost pentru tine un an departe de casă și de patria natală?

Anna Zablotska (A.Z.): Un an într-o țară străină este foarte greu, dar nu atât de rău, deoarece românii sunt prietenoși și ne-au ajutat foarte mult. La Timișoara, locuim într-un apartament pus la dispoziție de programul guvernamental, dedicat refugiaților din calea războiului. Uneori este jenant pentru noi, în Ucraina, nu am dus lipsă de nimic, am studiat și am muncit pentru un viitor mai bun, dar nu avem încotro. Acasă, soții ne sunt înrolați în armată, de lucru nu găsim, iar cel mai important fapt este că, aici, copiii ne sunt în siguranță. Practic, am început o viață nouă, fără să cunoaștem locurile, limba țării care ne-a primit atât de bine, fără lucrurile elementare, haine, alimente, fără absolut nimic. În urmă cu un an, când am trecut granița, aveam doar un rucsac în spate, două jucării și fetele de mână. Am fost foarte speriate, nu știam încotro s-o apucăm, ce vom face, cum ne vom descurca, dar am ajuns aici și v-am cunoscut pe voi, ucrainenii din România.

M.B.: Cum este viața ta acum?

A.Z.: Mulțumită vouă, reprezentanților Uniunii Ucrainenilor din România, Filiala Timiș, și a celorlalte organizații care funcționează în zona de vest a țării suntem foarte bine, am primit ajutor nesperat de mare, începând de la locuință, cupoane valorice, alimente, haine, programe recreative și educaționale de învățare a limbii române, pentru copii și adulți, locuri de muncă, totul

pentru a duce o viață cât se poate de normală. Asta demonstrează încă o dată că nu suntem singuri pe lume. Pentru toate acestea vă mulțumim și vă rămânem recunoscători!

M.B.: De-a lungul anului trecut, ai luat parte la numeroase manifestări culturale organizate de Filiala UUR Timiș. Care dintre ele ți s-a părut cea mai interesantă?

A.Z.: În decursul anului 2022, am participat la foarte multe evenimente desfășurate în cadrul comunității ucrainene din Banat, unele dintre ele fiind dedicate sărbătorilor religioase, altele specifice culturii noastre. De exemplu, am participat la întâlnirile de susținere a Ucrainei, la manifestările cultural-artistice desfășurate în diverse localități, unde trăiesc ucraineni, la conferințe comune, spectacole sau excursii tematice. Însă cea mai interesantă manifestare și mai deosebită pentru mine a fost „Ziua limbii și a scrisului ucrainean”, organizată în Timișoara. A fost o sărbătoare autentic ucraineană, cu poezie, cântece, tradiție și o expoziție virtuală de fotografii și reportaje video, care ilustrau activitățile comune. M-am simțit precum acasă, în Ucraina. Acest lucru este foarte important pentru noi, să simțim că suntem ucraineni într-o țară despre care înainte de război nu știam prea multe și nici nu aveam habar de cât de puternică și bine organizată este comunitatea ucraineană din România. Toate acestea se datorează organizațiilor care vin în sprijinul nostru, Uniunii Ucrainenilor din România, care prin membrii ei au fost și sunt alături de noi.

M.B.: Ai colaborat cu noi la diverse proiecte și, totodată, ai scris articole pentru publicațiile UUR despre activitățile noastre sau manifestările cultural-artistice organizate de filiala timișeană, dar mi-ai mărturisit că de profesie ești contabil. De unde această pasiune pentru scris?

A.Z.: Trebuie să recunosc faptul că, în Ucraina, nu am colaborat cu vreun ziar și nici nu am practicat această meserie, dar, uneori, mai scriu poezii, deoarece prin versuri mă eliberez. În ceea ce privește articolele despre evenimentele culturale sau religioase, organizate în cadrul comunității ucrainene, dumneavoastră, omul de presă și televiziune, sunteți responsabilă pentru faptul că am început să scriu. Întâlnirile frecvente pe care le-ați organizat și suportul necondiționat pe care l-am primit pentru fiecare material în parte, atât eu, cât și ceilalți corespondenți ucraineni veniți din țara vecină au fost de bun augur. Sper că materialele publicate în *Ukrainskyi Visnyk* sau *Naș Holos* au fost pe placul cititorilor. Vă mulțumesc pentru tot efortul depus de-a lungul anului și, nu în ultimul rând, redacțiilor care ne-au dat această posibilitate, publicându-ne materialele.

**Slavă Ucrainei!
Eroilor Slavă!**

Mihaela BUMBUC

